

henfigtsmæssig Maade, hvergang en eller anden Professor sølte sig opfordret til at udarbejde forfattede Haandbøger, vilde derved Meget være vundet. Jeg tvivler ikke paa, at der er mange Professorer, som havde Lyst til at see deres Kundskaber gjorte frugtbringende for en videre Kreds, og at disse da, naar der blev givet dem Tid og Leilighed til at udarbejde et populært Skrift, ogsaa vilde findes tilbøielige dertil. Det er ikke min Hensigt, at dette Arbejde skulde være aldeles omsonst for dem; men jeg har tænkt mig, at, naar et saadant Skrift var udarbejdet og befundet at svare til Hensigten, saa skulde det ikke blive Forfatterens Eiendom; thi, saa vilde naturligtviis Priisbilligheden, som jeg ogsaa seer hen til, ikke kunne indtræde, men gaae over i Undervisningsministerens Hænder, der da, f. Ex. ved Midler, der fra vor Side bleve stillede til hans Raadighed, kunde give Den eller Hvin, der vilde paatage sig dette Hverv, en passende Godtgjørelse for hans Arbejde.

Naar man nu vilde indvende imod mig, at jeg ved det, jeg her har paapeget, vilde gjøre et Indgreb i den private Concurrence, idet man her altsaa vilde oprette en ny Statsfabrik, saa er det i den Anledning, at jeg sluttelig skal tillade mig at gjøre nogle Bemærkninger.

Hverken for Skribenterne eller for Boghandlerne vil en Concurrence indtræde. Jeg skal søge at godtgjøre dette. De Mænd, der her i Danmark leve af at skrive Bøger, have først efter flere Aars Forløb faaet en Indtægt derved, det er først efter nogen Tids Forløb, at en eller anden Bog søger at arbejde sig frem og naaer det Maal, at den kan blive de Vedkommende en Indtægtskilde. Hvad navnlig Lærebøger angaaer, blive de først en Indtægt for Forfatteren paa den Maade, at flere Dplag udkomme hurtigt ovenpaa hinanden, og jeg maa her henlede Opmærksomheden paa et Misgreb, som meget hyppigt finder Sted. Naar en Mand mærker, at hans Lærebog gaaer godt af, saa sørger han for, at det ene forbedrede Dplag efter meget saa Aars Mellemrum følger ovenpaa det andet, og det er en Byrde, som hviler tungt paa mange Forældre, at en saadan Bog afløser den anden,

uden at dog Forbedringerne ere saa store, at et nyt Dplag gjordes fornødent.

Det er imidlertid kun i ganske enkelte Tilfælde, at en Mand kan leve af den Industri. Og jeg skal til Slutning vise, at der ingen Hindring lægges ham i Veien ved de Haandbøger og Lærebøger, jeg her har omtalt.

Naar jeg seer hen til vore Boghandlerforhold, som vi fornemmelig maae have for Die, saasnart vi overveie denne Sag og ville stille den klart for os, saa finder der i den Henseende et ganske mærkeligt Forhold Sted. De danske Boghandlerforhold ere, som jeg har ytret, kun beregnede paa et meget lidet Antal Læsere, idet Dplag af Bøger her i Landet ikke opnaaer nogen stor Høide, hvortil kommer, at Ordningen af det Forhold, der finder Sted mellem Boghandlerne indbyrdes, medfører en Vanskelighed, som forhindrer, navnlig „fortfattede og billige“ Bøger at komme frem. Saaledes som Forholdet nu er, er der vel 120 Boghandlere, som staae i et vist gjensidigt Forpligtelsesforhold til hinanden, og det bestaaer deri, at, naar en Bog udkommer, skal vedkommende Boghandler sende Exemplarer deraf overalt omkring i Landet til disse 120 Boghandlere, alt efter det Quantum, som han ellers pleier at sende til dem, til En 10 Exemplarer, til en Anden 5 og til en Tredie 3, i Forhold til det Afsetningsforhold, der finder Sted i enhver Boghandlers Omgivelse. Naar der nu skal sendes det Antal Exemplarer, jeg her har betegnet, til de forskjellige Boghandlere, som alle ere i en saadan Boghandlerforening, saa vil man see, at der bliver meget saa Bøger tilbage af det Dplag, som ialmindelighed trykkes af Bøger, og naar Forsendelsesomkostningerne lægges til, saa bliver den Indtægt, som vedkommende Boghandler kan faae, saa ringe, at han meget hellere foreslaaer Forfatteren at udvide Bogen, gjøre den større og altsaa med det Samme dyrere, saaledes at Bogen stundom bliver en ganske anden, end det fra Først af var paatænkt, blot for at Indtægten af et lidet Dplag kan blive større. Enhver, der kjender Boghandlerforholdene, veed, at noget Saadant finder Sted, og at det meget vanskeliggjør, hvad jeg i min Forespørgsel har